

ПРОТОКОЛ КРУГЛОГО СТОЛУ
«E-commerce: розумне регулювання для прогресивного ринку»

5 грудня, 2018, 10:00-12:00
Klitschko Expo (Київ, вул. Велика Васильківська, 55)

Ім'я Прізвище, Організація	Коментар
Питання BRDO	ЯК РЕГУЛЯТОРНИМ ІНІЦІАТИВАМ НЕ ПОСТАВИТИ ХРЕСТ НА РОЗВИТКУ E-COMMERCE В УКРАЇНІ ?
Деніел Крамер Відділ торгівлі й економіки, Представництво ЄС в Україні	Ця дискусія є дуже важливою для взаєморозуміння регуляторних органів і бізнесу. В Україні досить добре розвинута сфера електронної комерції. Але ще багато треба покращувати.
Олексій Гончарук Голова Офісу ефективного регулювання	Загалом за результатами перегляду ринків BRDO було розроблено біля 40 нормативно-правових актів, які були прийняті. Сподіваюся, що і наша сьогоднішня робота закінчиться розробкою і прийняттям конкретних рішень. Прошу присутніх дати зворотній зв'язок по нашому дослідженню ринку електронної комерції: де ми праві, де ні, які рішення потрібно просувати в першу чергу.
Олег Цільвік, Заступник голови правління, Союз споживачів України	У випадках, коли інтернет-магазини не видають фіскальний чек, коли не можна ідентифікувати продавця, Держпродспоживслужба не може нічого зробити по такій скарзі, оскільки не може встановити суб'єкта господарювання. Заблокувати такий сайт також неможливо, оскільки повноваження кіберполіції, на їхню думку, на такі правопорушення не розповсюджуються. Рівень продажу сірої техніки надзвичайно зашкалює. Ринковий нагляд не може дотягнутись до Інтернет-сегменту. Ми силами своєї організації повернули споживачам, у випадках коли держава вже відмовилась від захисту, понад півмільйона гривень. Закон вимагає видати фіскальний чек. Є ініціативи кешбек, щоб спонукати споживачів вивести сірий бізнес в білу площину, але бізнес, який працює під виглядом ФОПів, торпедує всі ініціативи, які могли б дозволити легалізувати цей сегмент ринку. В багатьох випадках споживачі від шахрайських дій втрачають кошти. Величезна кількість Інтернет-магазинів працює без ідентифікації продавця, як того вимагає Закон «Про електронну комерцію». Потрібні жорсткіші заходи реагування на порушення закону. Споживач має бути захищений.
Владислав Чечоткін, засновник	Останнім часом державою було прийнято ряд ініціатив по захисту споживачів, таких як неможливість отримати гарантію без фіскального чека, які перекладають проблеми боротьби з порушеннями на споживачів.

BRDO є провідною, незалежною консультативною установою з регуляторної політики в Україні, яка фінансується Європейським Союзом в рамках проекту FORBIZ та Ініціативи EU4Business.

інтернет-магазину
Rozetka

З приводу чеків. На сьогодні законних способів доставки товарів з чеком через кур'єрів, через Нову пошту не існує. Я за рівні правила гри, і електронний чек допоможе в цьому.

З приводу національного і міжнародного принципу. Міжнародні постачальники вимагають національного принципу, посилаючись на захист прав споживачів. Вже сьогодні імпортований товар в Україні дорожчий, ніж в сусідніх країнах, і це пояснюється не податками, а жадібністю постачальників. Тих, хто продає дешевше перетворюють в порушників. Я підтримую свободу ринку, де такі бар'єри, як митний реєстр, не повинні існувати.

З приводу ідентифікації продавця. Розетка несе відповідальність перед покупцем, стараємось виконувати правило про ідентифікацію продавця. Тут є ще над чим працювати, але ми гарантуємо покупцю, що його права будуть захищені.

**Сергій
Бадрідінов**
CEO INTERTOP

Абсолютно правильно зроблено дослідження про те, що наявність електронного чека це пріоритет номер один. Зараз, не дивлячись на наказ про те, що вся крупна побутова техніка має продаватись з чеком, закон не дозволяє видавати чек. Існує відмінність в касовій дисципліні між оплатою і видачею. Є декілька законопроектів по електронній фіскалізації, але незрозуміло, коли закон буде прийнятий, хто за нього відповідальний. Ми б хотіли взяти участь у цій роботі. Оскільки тоді ми зможемо бачити обороти. Провідні Інтернет-компанії працюють через ФОП.

Я прихильник національного чи європейського принципу. Якщо ми хочемо йти в Європу, ми повинні зареалізувати такий же принцип.

Проблемою є те, як в нас проходить укладання договорів, не приймаються накладні в електронній формі. Кількість паперів величезна, такого немає ніде в світі.

Пункт, який треба включити, – це регулювання транскордонної торгівлі. Іноземні компанії не платять податки в Україні. Ми за створення рівних прав.

Аліна Бокова
Керівник відділу
маркетинг-
аналітики, група
компаній EVO

Для споживача один з основних факторів вибору товару – це ціна, при чому не найнижча. За найнижчою ходять на Алі-експрес.

Якщо прийняття якихось законів вплине на вартість, продавці не зможуть продавати дешевше – це вплине на споживацький попит.

Існують також рикові методи регулювання. Ми проводимо сертифікацію якості обслуговування, навчаємо наших продавців щодо їх обов'язків. Фактори якості обслуговування впливають на рейтинг компаній, на те як вони з'являються в пошуку. Українські покупці стають експертами, вони знають, як виглядає шахрайство і як цього уникнути.

Я б хотіла підтримати по кількості паперів, потрібно збирати багато документації. Але електронні форми все одно впроваджуються, і ми до цього прийдемо.

**Олександр
Ольшанський**
президент
холдингу Internet
Invest

Я голова комітету з електронної комерції Інтернет-асоціації України. Безпосередньо цей комітет у свій час писав текст діючого Закону «Про електронну комерцію».

Під час написання закону ми вивчали європейські документи, які опираються в основному на модельний закон ООН. Якщо ми хочемо дійсно просунути вперед, нам потрібно дивитись на лідера (США). Потрібно чітко розмежувати закон і його виконання. Це проблема відсутності механізму виконання чи бажання цей механізм застосовувати.

Ми маємо проблему з фіскалізацією. Вирішили зробити так, щоб споживачі змусили продавців видавати фіскальні чеки, для цього позбавили споживачів права на гарантійне обслуговування без чека. Треба вирішувати проблему там, де вона є, а не таким способом.

Я не бачу проблем вирішити питання з електронними чеками, але проблеми в деталях. У нас кожен наступний закон погіршує бізнес-клімат. В принципі ідея з е-чеками хороша і вона може спрацювати.

Проблемою є ще регуляція сум, які можна оплатити електронними грошима.

Ідентифікація продавців – це проблема правозастосування. Продаж фізичними особами іншим фізичним особам не регулюється Законом «Про електронну комерцію», і їх ідентифікувати нелегко, оскільки є Закон «Про захист персональних даних».

З приводу захисту прав інтелектуальної власності. Офіційні продавці продають 1/10 від асортименту, що є в Європі, по завищеній ціні. Це політка цінової дискримінації. Національний принцип говорить, що виробник товару і вендор буде регулювати переміщення товарів через українську митницю.

Єдина річ, на яку пішли на компроміс в Законі «Про електронну комерцію» (сьогодні вона призводить до масових крадіжок грошей з рахунків абонентів) – під впливом мобільних операторів з Закону була вилучена норма про подвійний акцепт.

**Вікторія
Куликова**
Consumer
Electronics
Committee
Manager, EBA

Сьогодні фіскальні чеки багато хто не видає, в результаті можна купити підроблені товари. Тому кешбек спрямований на те, щоб споживачі самі перевіряли видачу чеків.

Я не згодна, що в нас такий вже ідеальний Закон «Про електронну комерцію», оскільки там не прописані санкції за порушення закону і механізми притягнення до відповідальності. Думаю, це проблема закону, а не лише механізмів відповідальності. Мають бути повноваження органів захисту прав споживачів перевіряти в Інтернет-магазинах наявність інформації, передбаченої законом. Якщо якісь сайти системно не виконують закон, мають бути якісь санкції.

**Микола
Рехлицький**
юрист практики
IP/TMT Arzinger

Електронний фіскальний чек необхідний. Дійсно є проблеми з касовою дисципліною і з видачею чеків в онлайн продажах. Тому важливо реалізувати відповідні законодавчі ініціативи в діалозі держави з бізнесом.

Щодо принципу вичерпання прав. Часто опоненти національного принципу вичерпання прав підміняють поняття незручності ввезення товару з цим принципом. Митний реєстр є насправді наслідком виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань, так само це працює в США, ЄС, інших країнах.

Проблема в тому, що в нас він не лише захищає від контрабанди, а призводить до зупинки оформлення всіх товарів, зареєстрованих в цьому реєстрі.

На сьогодні є розуміння, що національного чи міжнародного принципу не буде як такого, бо позиції полярні.

В Україні внаслідок компромісу може бути якийсь середній варіант. З одного боку, правовласники зацікавлені в тому, щоб вичистити з ринку товар, який не відповідає вимогам законодавства, з іншого боку має бути безперешкодний доступ на ринок для тих товарів, які імпортуються паралельно. Ця позиція достатньо компромісна, і її можна буде реалізувати, якщо сповідувати певні принципи, наприклад, коли ви можете простежити ланцюжок руху товару від продавця за кордоном, імпортера до продавця оптового, продавця роздрібного.

Щодо захисту прав споживачів у разі неможливості встановити продавця товару. Так, це є проблема. Є точка зору, що у випадку з платформами виконання зазначених вимог може покладатись на платформу. Проте це лише одна з точок зору, її треба обговорювати, як вона захистить права споживачів і вплине на ефективність бізнесу.

**Владислав
Чечоткін,**
засновник
інтернет-магазину
Rozetka

Показовим є ставлення брендів до України. В Україні бренди хочуть продати дорого обмежений асортимент і накласти на покупця додаткові проблеми: немає чека, немає паперової гарантії, немає коробки – не ремонтують.

Бренди в Україні (більшість) не переживають за своє обличчя.

Правовласники хочуть більше грошей, а не білого ринку. Білий ринок потрібен державі і споживачам.

Якщо буде простежуваний ланцюжок, ми не купимо цей товар, якщо хтось не захоче, щоб нам його продали. Це призведе до подорожання товару. Завдання суспільства і держави – отримати максимально якісні послуги по мінімальній ціні. Зробити це можна, лише підтримуючи конкуренцію.

**Олександр
Ольшанський**
президент
холдингу Internet
Invest

Якщо права споживачів пов'язують з наявністю чека – вважаю, що це неправда. У споживача мають бути права незалежно від наявності чека, коробки чи того, де він купив товар. Права споживача не відчужувані.

Вичерпання прав пов'язано не з захистом інтелектуальної власності, а з комерційними інтересами дистриб'юторів, роздрібного сегмента чи ще когось.

**Сергій
Бадрітдінов**
CEO INTERTOP

У нас нема консолідованих позицій навіть в бізнесі по міжнародному, національному чи регіональному принципу вичерпання авторських прав. У нас є консолідована позиція між асоціаціями і бізнесом по

фіскалізації. Вона потрібна, тому що 50% бізнесу в тіні, бо є корупція. І в нас є консолідована позиція по укладанню правочинів в електронній формі. Може, треба по консолідованих позиціях рухатись швидше, а не витратити час на суперечки з приводу речей, де ми не досягнемо згоди.

Сергій Арабаджи
Генеральний
директор Hotline

Сподіваюся, що нас почують в Мінфіні і в Мінекономіки і приймуть рішення щодо принципу вичерпання прав. Моя думка – в Україні має бути виключно міжнародний принцип вичерпання прав, бо національний принцип – це стандартне нетарифне обмеження торгівлі, він знижує рейтинг України, позицію в індексі easy business, через це бізнес йде в тінь, держава недоотримує податки.

У плані кейсів хотів би додати сертифікацію. Це колосальна годівничка. Українська влада – закрийте цю контору. Приймайте американські і європейські сертифікати.

У випадку, коли виробник вносить сертифікат до митного реєстру, інші не можуть це ввезти офіційно. Через це ми маємо несплату ПДВ на кордоні, бізнес йде в тінь, виробники ставлять дискримінаційні ціни. Міжнародний принцип краще прийняти наказом.

Щодо транскордонної торгівлі. Потрібно забезпечувати підтримку національної торгівлі, а не гнобити її. Сильна торгівля – це сильна держава. Міжнародні торгові площадки треба обкладати податком.

Олександр Кубраков
Керівник сектору
ІТ та телеком
BRDO

Ми як офіс у 99% випадків вирішували питання на підзаконному рівні, без Ради. Ми з юристами подивимось на шляхи вирішення проблем і за інших рівних умов вибиратимемо шлях підзаконних актів.

Дмитро Гузій
помічник
народного
депутата ВРУ,
експерт з питань
прав
інтелектуальної
власності

Приємно бачити, що по принципу вичерпання прав точки зору змінюються. Питання вичерпання прав це норма закону, підзаконний акт її не вирішить. Історія принципу вичерпання прав не має ніякого стосунку до права інтелектуальної власності. Це питання ринку, який має прийняти рішення з цього приводу.

Дане питання вже було в Верховній Раді 4 вересня, і МЕРТ в якийсь момент відмовився взяти на себе відповідальність за те, який принцип має бути закріплений. Через відсутність консенсусу в цьому питанні депутати завалили законопроект (5699). Через два тижні з'явився аналогічний законопроект, але вже без принципу вичерпання прав, оскільки це не питання інтелектуальної власності. Визначитись повинен ринок. Має бути зацікавленість ухвалити відповідний законопроект. Ми маємо знайти механізм об'єднатись і рухатись далі в цьому питанні.

Наприклад, щодо лікарських засобів у нас фактично діє національний принцип. В Грузії на 40% знизилась ціна на медичні препарати, коли відмовились від національного принципу. Я не почув головної відповіді на питання: що в макроекономічних показниках призводить до наявності чи ненаявності принципу. Коли ми побачимо цифри, це буде предметніша дискусія.

Юлія Павленко
заступник
директора
департаменту
міжнародних
операцій ПАТ
«Укрпошта»

Сьогодні вже згадувалося про міжнародну торгівлю. Ми можемо жити в великих ілюзіях, що існують якісь обмеження. Обмежень у світі не існує. Якщо люди хочуть купляти дешеві товари в Китаї за 2 долари, вони не будуть їх перекупувати в якомусь кіоску за 10 доларів. Коли в Білорусії ввели 22 євро, побачили великі збитки держави і величезну кількість нелегального перевезення товару. Ми маємо знайти баланс між тим, як рухатись до захисту внутрішньої торгівлі, і бажанням споживача не переплачувати за товар по 300 – 500 відсотків маржі. Коли говорять про міжнародну торгівлю, зовсім не говорять про експорт. Сьогодні багато людей з України продає товар на Amazon, eBay. Цим людям також треба створити умови для нормальної роботи.

Олег Кісільов
Sony

В Україні є великий дисбаланс вимог до онлайн бізнесу і бізнесу, який має фізичні точки продажу. Для держави простіше перевіряти бізнес з фізичними точками, він знаходиться під значним пресом вимог держави. Чому для електронної торгівлі існують преференції. За нашими оцінками, сіра частина Інтернет-торгівлі може складати 40-60%. Відсутність контролю з боку держави призводить до росту порушень. На сайті Прозоро в великих кількостях пропонується продукція без документів, які б підтверджували походження. Ми підтримуємо введення електронного фіскального чеку, який би захищав споживача і вирівнював правила гри для бізнесу. Ми притримуємось точки зору, що Україні треба приймати національний принцип вичерпання прав, тому що це захищає споживача. Магазина, який продав товар, може не бути, а вся відповідальність лежить на виробнику, який має обов'язки з гарантійного обслуговування.

Дмитро Гузій
помічник
народного
депутата ВРУ,
експерт з питань
прав
інтелектуальної
власності

В Законі про товарні знаки вже існують механізми захисту виробників від недобросовісних ритейлерів, оптовиків. Також ці питання регулюються Законом «Про захист прав споживачів». Але до принципу вичерпання права це жодного стосунку не має.

Олег Кісільов
Sony

Оскільки держава не перевіряє Інтернет-торгівлю, такі випадки і відбуваються. З приводу того, що виробники будуть забороняти паралельно ввозити їхню продукцію в Україні. Насправді це не так. Наша компанія зареєструвала торгову марку в 2010 році. За цей час до нас не надійшло жодного звернення про ввезення товару. При цьому на прайс-агрегаторах бачимо велику кількість товару, що ввозиться без законного митного оформлення.

Олег Цільвік,
Заступник голови
правління, Союз
споживачів
України

Сертифікації вже давно немає. Є процедури підтвердження відповідності, які не складно пройти. Це вимоги ЄС, і вони закладені в Конституції, держава гарантує безпечність продукції. Вимога ринкового нагляду це також простежуваність. Якщо на якомусь етапі виявиться, що продукція становить безпеку для споживача чи довкілля, її можуть вилучити з ринку.

Дотепер на маркетплейсах немає ідентифікації продавця. Сьогодні проблема виведення з тіні бізнесу вирішується шляхом, коли беруть в заручники споживача. Держава повинна боротись з недобросовісним бізнесом ефективнішими методами.

BRDO is an independent regulatory policy advising institution in Ukraine, funded by the European Union under the FORBIZ project and within the framework of EU4Business Initiative.